

Lat. *despectare*

păstrat aproape în toate limbile romanice¹, se găsește atestat, sub forma *despetà*, și în limba noastră, anume în graiul din Sălagiu, cu înțelesul de „a-și bate joc de cineva, a-l necăji“. V. Caba, în studiul său intitulat: *Szilágy vármegye román népe, nyelve és népköltészete*. Bécs, 1918, publică, la pag. 67, niște versuri în care se spune cum un plugar a plecat dimineața cu plugul, lăsându-și nevasta acasă, iar seara, când s'a întors acasă, femeile au început a-l necăji, spunându-i că, în lipsa lui, nevastă-sa Ana a umblat gătită pe uliță. Iată versurile:

Când soarele răsărea,
 Omu' cu plugu-și merea;
 Când soarele d'asfință,
 Omu' cu plugu-și vin'ę,
 Muierile-l d'espet'ę:
 „Măi omule, Ana ta,
 D'astăz de la ujiniță
 Da tăt umblă pe uliță,
 Gata ca ș'o păuniță.

Span, *despechar* e tradus de Meyer-Lübke prin „erbittern“ și port. *despeitar* prin „ärgern“², sensuri identice cu cel românesc. Trecerea lui *ct* la *t*, înaintea accentului, e la fel ca în *eccumtalis* și *eccum-tantum*, care au dat: *atare* și *atât*. Deci nici din punct de vedere fonologic nici din punct de vedere semantic nu se ivește nici o greutate. Rămâne se explicăm forma imperfectului: *despeteà* în loc de *despetà*, cum ar trebui să fie la un verb de conj. I. În graiul din Sălagiu pers. III a imperf. la conj. II, III și IV, se termină într'un *e* deschis, care îmmoaie, ca și *e* închis, pe *n*, *t*, etc. precedenți. Subt influența acestor forme, mult mai dese decât cele de conj. I, stând verbul nostru în rimă cu *vin'ę*, i s'a adaos terminațiunea imperf. de la celelalte conjugări, care apoi a îmmuiat pe *t*, ca în *vir'ę* pe *n*.

¹ W. Meyer-Lübke, *Rom. Etym. Wb.* Nr. 2597.

² Cf. și derivatele lui *despectus*, glosate prin „Verdruss, Unwille, Verachtung“. W. Meyer-Lübke, *o. c.*, Nr. 2598.

chemului, cu nechimuluita.

În anuarul al 51-lea al liceului din Braşov, mă ocupasem cu loc. adv. *cu nechimuluita*, întrebuinţată în Moldova. Am găsit-o atestată de trei ori: [Un boier aveă] *avere cu nechimuluita, denu-i mai ştiă sama*. Sevastos, *P.* 31. *I dă bani cu nechimurluita*. *id. ib.* 131. *Atunci are să fie vai de cel ce a luat cu nechimuluita şi cu habăuca muncuşoara altuia*. Şez. II, 106/4. Mai ales acest exemplu din urmă mă făcuse să cred că înţelesul original al acestei locuţiuni e „fără cruşare” şi să-l deriv din ung. *kimélet* „cruşare”, deci *cu nechimuluita* „fără cruşare”. Dând însă în fişele Dicţionarului de verbul *chemului*, mă văd obligat a mă rectifica. Verbul acesta e atestat o singură dată, în Iorga. *S. D.* XII, 234, a. 1690: *Pre minutul socotind, chemuluându şi bine cerchind acest lucru*. Înţelesul acestui verb ar fi deci „a socoti, a chibzui, a ţineă seama, a cercetă, a observă”, şi e împrumutat din ung. *ké-melni, kémlelni* „a cercetă, a scrută, a observă”, iar loc. ad. *cu nechimuluita* e un derivat al verbului *chemului*, **chimului*, după analogia lui *cu nemiluita*, şi însemnează „fără socoteală, nechibzuit, fără să ţină seama, fără măsură, foarte mult”. Nu ştim cum s’ar putea explica forma cu *r*, *cu nechimurluita*, dacă nu e cumva greşală de tipar, dat fiind că tot în Sevastos avem forma fără *r*.

chimă s. f.

Cuvântul aceasta e atestat în LB., cu înţelesul de „germene, sămânţă”. Se găseşte şi în Glosarul lui Golescu, în înjurătura trivială: *f...-i chima!* cu explicaţia „se zice la lucruri demirare”. Cf. Bogrea *DR.* II, 654. Astăzi se mai păstrează numai în eufemismul *Chima-răului* (sau *-necazului* Costinescu) pentru „drac” sau „duh rău”. Cf. Pamfile, *Duşm.*, 269. Îl găsim la Creangă, *P.*, 205/6: *Ei, da ce răcoare-i aici... Chima răului pe malul părăului. Îmi vine să nu mai ies afară*, care nu e altceva decât o imprecuaţiune „duhul necurat, dracul ducă-se pe malul părăului”. Deci *chima-răului* ar însemna „sămânţa, germeul, odrasla răului”, cum spune Bogrea, *loc. cit.*, iar înjurătura citată din Golescu ne aduce aminte una analogă: *f...-i sămânţa lui!* Etimologia dată de dl Philippide (grec. *χῶμα*), după LM., e respinsă, cu drept cuvânt, de Bogrea. Greşită e şi părerea lui Pamfile care crede că *chima* şi *ştima* sânt unul şi acelaşi cuvânt

(loc. cit.). Eu cred că *chimă* e germ. *Keim*, care are același înțeles ca și cuvântul românesc, și a intrat la noi prin filiațiune săsească, deci dintr'un **Kim*, pe care până acum nu l-am putut verifica, deși trecerea lui *ei* la *i*, ca în *Leim* > *Lim* e regulată, în multe regiuni, iar neatestarea cuvântului până acuma nu exclude existența lui în oarecare regiune, cum a fost cu alt cuvânt derivat din săsește, tratat mai încolo, *tăbâltoc*. Pentru trecerea lui, în forma *cimă*, citată de Costinescu, cu *ch* prefăcut în *č*, cf. cuvântul următor.

ciublă, cioblă, ciubre, ciubli.

Ciublă însemnează „fedeleș (Arad, com. Ittu), vas de pământ (Gr. Băn.) (prin apropiere de *ciob*), spart la gură (Mehedinți, *N. Rev. R.*, a. 1910, 85); (la plur.) vase (Liuba-Iana, *M.*, 100, Gr. Băn.) de lemn (Tilișca, Sibiu, com. Ittu)“. Forma *ciubre* e atestată, din părțile Năsăudului, cu înțelesul „unelte“. Bugnariu. Exemple: *Bea până dă cu ciubla în câni (Gr. Băn.). Are atâtea ciuble în casă (ib.). Lapădă ciubla aia, ce-o mai jii? (N. Rev. R.*, a. 1910, 85). Prin filiațiune ungurească (din *csobolyó*¹, care derivă din același cuvânt ca și românescul *ciublă*) avem pe *ciubuleu* „fedeleș“ (com. Ittu), *ciubeleu* „ploscă de lemn“ (Bihor, com. A. P. Bărnuț—Șt. Pașca) și *ciubalău* „ulcior cu vârful spart s. având în loc de găurice deschizătură ca la cană“ (Vaida). E atestat și un verb *a ciubli*, care, sub influența lui *ciob* însemnează „a sparge gura unui vas de pământ (oală, ulcior)“. (Mehedinți, *N. Rev. R.*, loc. cit.). — Cuvântul e împrumutat din germ. *Kübel* „vas“, care a intrat în limba românească și sub forma *câblă*, prin filiațiune slavă. Pentru trecerea regională a lui *k'* la *č* cf. formele dialectale *cingă*, *cindisi*, *cimiraș* etc. în loc de *chingă*, *chindisi*, *chimiraș* etc.

leafă s. f. „găvanul lingurii“.

Înțelesul cel mai răspândit al acestui cuvânt este „partea scobită a lingurii, în care se ia mâncarea“, cum îl atestă Rădulescu-Codin, *L.*, dar tot dânsul atestă și sensul de „lingură propriu zisă“. Fiind cuvântul întrebuințat în regiunile unde locuiesc sau au locuit odată Sași, cred că *leafă* e germ. *Löffel*,

¹ Etimologia cuvântului ungurec *csobolyó* nu știu să fi fost dată până acum.

săsește *laifet, leifet, lefet*, cu *l* velar, care, după cum îmi comunică un student sas, aproape nu se mai aude în unele regiuni. Acest cuvânt strein, care de sigur s'a aplicat, la început, numai pentru a determina lingura de metal cumpărată din târg față de lingura de lemn scobită de țigani, neputând înlocui, în toate părțile, pe de-a'ntregul cuvântul nostru moștenit, a primit accepțiunea restrânsă de „partea scobită a lingurii, găvanul lingurii“. Foneticeste nu e nici o dificultate pentru derivarea cuvântului nostru din cel german-săsesc. Il găsim întrebuițat adesea în proverbe, de ex: *lingură cu coadă mare și cu leafă mică*. LM. ap. Zanne, P. III, 593. *Cu leafa îmi dă să mănânc și cu coada îmi scoate ochii* (Săcele, Marcoș, jud. Brașov, com. Panțu). Prin analogie, din obișnuința de a întrebuița foarte des cuvântul *leafă* alături de „coada lingurii“, s'a numit *leafă* și „tăișul toporului“ (Damé, T. 111, H. II, 37) și partea pieptenului de scărmanat lâna în care sânt înfipti dinții (Pamfile, I. C. 7, cf. Șez. VI, 192, H. XII, 33) și partea lucrată din fier a sapei, sapa proprie (Rădulescu-Codin, L.), în care se înfige coada, sau, în general, partea care se întrebuițează mai mult a unei unelte (*id. ib.*, cf. *leafa jugului*, H. XVII, 151). Prin extensiune, s'a numit apoi *leafă* și „o lopățică mică, mai mare ca o lingură, cu care se tepșește mămăliga, după ce s'a mestecat“ (Șez. VIII, 88, cf. III, 69/18, V, 5/13, H. X, 32, 35) sau cu care se bate mingea (cf. Viciu, Gl., Pamfile, J. II), de unde și numele unui joc (cf. Marian, I., 200, com. Al. Procopovici). În Maramureș, are și înțelesul de „palmă, lovitură cu palma“ (com. Mihályi).

tăbâltoc, tăbultoc, tobâltoc, tupoltăc s. a.

Atestat astăzi numai în Moldova. Exemple: *Un biet om sărac se întoarceă... cu un tăbultoc de la moară* (mai jos: sac de făină). Șez. I, 246/29. *Ș'o turnat în coș un tăbultoc*. Ib. III, 243 b/12. *Une-ori (Anica)... luă la supsuoară un tăbâltoc de grăunțe și coboră la moara Zadoinei*. Sad., Cr., ap. TDRG. *Și-o pus pi e un tăbultoc di nuci*. Șez. IV, 200/24. Cf. *ib.* I, 104 b/4, III, 126/4, Vasiliu, C. 175. Deci înțelesul lui de astăzi e „sac (de făină, *Graiul*, II, de grăunțe, etc.), săculeț“, TDRG. Tot în Moldova mai are și înțelesul figurat de „(persoană) scurtă și groasă ca un sac“. Cf. Șez. VI, 161/6. *Să se bată pentr'un tăbultoc de fată*. Ib. I, 217/21. Forma *tobâltoc* o atestă Tiktin. Mai de mult

acest cuvânt eră cunoscut și în alte regiuni, căci îl aflăm atestat într'un document din anul 1747, redactat la Vinț sau la Deva sau în apropiere de aceste orașe. Iată citatul: *6 coș[i] tupoltăc finet*. Iorga, *S. D.* XII, 45. Aici e vorba de o stofă, și nu din cele proaste, căci îl vedem însoțit de vorba „finet“ care, după părerea d-lui Drăganu, e italianescul *finetto*. E interesantă și această alăturare a doi termini de negustorie luați din două limbi streine. Cât pentru etimologie, Tiktin, aducându-l în legătură cu *tăbueț, tăbeică, tăbâică*, care au înțelesurile de astăzi ale lui *tăbăltoc*, trimite la pol., ceh. *tobola*, rut. *tobolici*, rus. *tobolecu*. Eu cred că nu are nimic a face cu aceste cuvinte și că avem aici un termen de negustorie german, anume *Doppeltuch*. În dicționare n'am aflat acest cuvânt, dar ceea ce e și mai important, mi l-a atestat studentul Knopp din comuna săsească Batoș (germ. *Bootsch*, din județul Cojocna), ca un cuvânt curent care însemnează „postav (gros) din care își fac Săgoaicele rochii“. Forma săsească a cuvântului e *Doppeldauk*. Trecerea semantică nu prezintă nimic surprinzător, dat fiind că orice postav sau orice cârpă, uzându-se cu timpul, se întrebuițează ca legătură în care se pune ceva, iar mai pe urmă ca zdranță de șters, etc. Cf. și cuvântul următor.

târfă, tearfă, tearh, târhat, etc.

Înțelesul cel mai cunoscut, astăzi, al cuvântului *târfă* este: „femeie ușoară, ticăloasă, stricată, ordinară, curvă“. Cf. Dicț., Russo, S., *Șez.* V 1623/22, Zanne, *P* III 395. E atestat cu acest sens mai întâiu la Gorjan, H. II 171, deci nu prea vechiu, cu funcțiune atributivă: *Rugăciunea unei târfe de muiere*. Cf. și Gorun, *F.* 170, Pamfile, *C.* 17. E întrebuițat și pentru bărbați. Astfel Tofan îl atestă din Bilca, Bucovina: *Tu ești o târfă* = om de nimic.

Mai de mult, *târfă* avea înțelesul de „pânză ordinară, cârpă, zdranță“. Astfel la Dosofteiu, *V. S.* 12: *Cămeașea îi eră tearfă aspră*. Sau 114: *Aruncă-mi o teârfă să mă acopăr*. Sensul acesta e cunoscut și astăzi în unele regiuni. Cf. LM., Zanne, *P.* III 395, SDRG. La aceasta găsim următorul citat: *Peste câțva timp ai să te faci tearfă din care se face scamă (Inv. Cop.)*. Tot cu această nuanță de „ceva ce nu mai e bun de nimic“ se întrebuițează cuvântul în Bucovina, în Moldova-de-nord și pe Valea

Someșului, anume de „opincă ruptă, care nu se mai poate întrebuiți”. Cf. Tofan, *Rev. Crit.* III, 171, Șez. II 186/22. Bugnariu, *Năs.*

Dar nici acesta nu e sensul original. În unele regiuni, *terfele* nu sânt niște zdrențe, ci, din contră, haine nouă de mireasă, tot calabalâcul, cu care se duce mireasa la mire. Astfel în Săcele, după Pitiș, *Conv. Lit.* XXIV, 935: *Vin pocânzeii de la mireasă de aduo terfele, adecă darul miresei.* Sau la Săliște: *Mai înainte vreme terfele nu le duceă Sâmbătă seara la Stolnicul, ci le duceă după mireasă atunci când o luă pe mireasă de o duceă la mire.* id. *Rev. N.* III, 467. Cuvântul se întrebuițează cu același înțeles și în județul Muscel. Dicționarul de Buda atestă derivatul *terfariu*, cu înțelesul „comes sponsae: mennyasszony késérő: der Brautführer”, deci „vornicel” sau „chemător”. La Cihac, II 405 găsim și formele *târfar* și *terfan* (acesta suspect). Din Zarand sânt atestate formele: *chierfariu* și *cierfariu*. Marian, *Nu.* 696. Există și o formă disimilată: *chelfar*. *Chelfarii sânt ospectorii mirelui la casa miresii.* (Frata, Câmpie) Com. V. Bucur. Femininul e *terfariță* sau *târfăriță*. Cf. Viciu, ap. Marian, *Nu.* 695. Iată care e funcțiunea acesteia: *In carul cu vestmintele miresei șade numai târfarița. Ea singură o petrece dela casa lor (a miresei) pentru ca să îngrijască de vestminte* (deci de terfe). Marian, *Nu.* 619. E evident așadară, că *terfariul* și *târfărița* au o funcțiune de onoare la nuntă. Tot la nuntă e vorba despre *terfărie* sau *târfărie*, o serbare care, în unele regiuni, se numește „masă-mare”, în altele „uncrop”, sau „la plăcinte”, sau „rachiul-miresei”. La această serbare se învește mireasa cu „cârpa”, sau se „încârpuește” și mireasa dă socrilor și cumnaților cămăși sau cârpe. Cf. Marian, *Nu.* 621, 653, 695 ș. u Cf. *Când am fost pe chelfarie la cutare.* (Frata, Câmpie) Com. V. Bucur. Fiind acest sens legat de un obicei atît de frecvent și fiind derivatul *terfariu* atestat în Lex. Budan, cred că e mai aproape de înțelesul prim al cuvântului, care, probabil, a trebuit să fie „sarcină, bagaj, calabalâc”, care apoi a primit accepțiunea specială de „bagajul, calabalâcul, darul miresei”, cum îl avem atestat. Acest dar constă mai ales din pânzeturi, ștergare, cârpe, etc., numite ironic „boarfe, zdrențe”. Astfel cuvântul *tearfă* a putut foarte ușor să ajungă să „însemneze „cârpă”, iar trecerea semantică la „femeie stricată” e obicinuită, cf. cârpa, zdranță, buleandră, cu amândouă accepțiunile.

Afară de derivatele amintite mai avem următoarele: *tărhoasă*¹ = (femeie) însărcinată, *LB.*, *terfos*, *-oasă* = zdrențos. *DDRF.*, Dosoftciu, *V. S.* 196, *terfichiu* = om de nimica. Cf. Dicț. *Neruşinați, terfichi, limbuși*. Vlahuță, *P.* 53, *terfelî* (cu trecerea lui *t—f* la *f—f*) *terfell* vb. IV = a uză, a strică, a murdări, a mânji (hainele); a ruşină, a face de ocară. E atestat chiar la Cantemir, *Ist.* 255/10: *Haine atâtu de terfelite, târfalău* = om de nimic. *Vivcovul-de-sus*, Bucov. (Com. P. Cârstean), *terfelog, terfeloagă, târfalog, târfăloagă*, (suspect) *terfelog* (*Conv. Lit.* XXIV II, 76) = (masc.) nătărău, cf. Marian, *SA.* 19, om de nimic (id. *Nu.* 696), (fem.) femeie stricată (*DDRF.*; papuc vechiu și rupt (Marian. *Nu.* 696); act vechiu (zdrențuit), hârtoagă; registru comercial de note, strazza. *Un terfelog rupt, lui Stroič Logf... pe 2 sate pustil* (a. 1714). Iorga, *S. D.* VI 151, *terfelegos* = zdrențeros. *Ion. Cr.* III, 219, *terfegos* (Gorovei *C.* 285, 306), *terfeliță* = un loc cu izvor noroios. *ib.* III 346, *târfuală* = noroiu, tină moale, Pamfile, *J. II.* Având, astăzi, atestată forma *terfeliță*, care în Dicționarul Academiei e dată cu asterisc, credem că derivarea lui *ferfeniță* din *terfelî*, prin asimilarea lui *t—f* la *f—f*, e sigură, nu numai probabilă, cum o dă Dicționarul.

Am amintit, că pe lângă forma *târfă* avem forma veche și dialectală *tearfă*. Cf. Dosoftciu, *DDRF.*, Barcianu, Alexi, com. Tofan, *Rev. Crit.* III, 171, Șez. II, 186/22, Bugnariu, *Băs.*, care e atestată, din Moldova, și sub forma *chearfă*. Șez. II, 186. Altă formă atestă Tiktin din Urechia, *Leg.* 97: *tearh*. (*Sf. Petru nu purtă*) *pe sub antereu coșcogeamite tearh chioscă de plocoane vlădicești*. Tiktin traduce acest cuvânt prin „Beutel“ (pungă), care traducere nu cred, în urma sensurilor și formelor înșirate până aici, că e corectă, căci mai degrabă ne putem închipui o cărpă, o legătură plină, înșesată de plocoane decât o pungă.

Cu etimologia acestor cuvinte s'au ocupat mai mulți. Cihac derivă pe *tearfă* și *târfă* din unele cuvinte slave, cu care credem că n'au nici o legătură, iar pe *terfell* ca și cum n'ar fi înrudit cu celelalte, din turcește. Aron Densusianu îl derivă pe *terfar* dintr'un element oscic-umbric. Cf. *Rev. Crit.* I, 193. Tiktin le separă toate unele de altele, așa pe *târfă* de *tearfă*, de *terfell* etc., spunând că etimologia lor e necunoscută și raportul între

¹ *Tăroasă* poate fi identic cu *tărhoasă*, cu eliminarea lui *h*, sau, după cum susțin unii, un derivat al elementului ungueresc *tar*.

ele întunecat. Mai pe urmă s'a ocupat cu etimologia acestor cuvinte, chiar în acest volum, dl Diculescu. Dânsul separă cuvântul *tearfă* de *târfă*, derivând pe cel dintâiu din grecul *τέρφος* „Leder, Haut, Fell“ (p. 471), iar pe *târfă* din grecescul *τρύφος* „das Abgebrochene, das Bruchstück“ pe care îl unește prin semnul egalității cu *τρῶχος* (nu *τρύχος*, cum s'a tipărit) „das Abgerissene, bes. ein abgerissenes zerlumptes Kleid, Lumpen, Fetzen; Stück, Bruchstück“ (p. 492). De forma *tearh* nu se ocupă. E adevărat, după cum arătat și noi, că *tearfă* înseamnă, în unele regiuni, și „opincă ruptă“. Tot așa de adevărat este că opincă se face din piele, dar numai că *tearfă* a ajuns la această însemnare nu în urma faptului că opinca e din piele, ci că această opincă e „ruptă“ și „nu se mai poate întrebuiți“, cum se citează, iar înțelesul de „piele“ pentru *tearfă* nu e atestat în nici o regiune. Deci numai noțiunea de „ruptură“, de „zdranță“ i-a dat acest înțeles, dar acesta e un înțeles secundar, cum orice cârpă sau piele devine, cu timpul, zdranță. Cum s'ar explica altfel „terfele miresei“ despre care am vorbit mai sus? Ce privește trecerea fonetică, credem că *τέρφος* ar fi trebuit să dea mai degrabă *tearpă*, ca în *proaspăt* din *πρόσφατος* și *sterp* din *στέριφος* cf. Diculescu, (p. 430). Tecând la cuvântul *târfă*, observăm că înrudirea semantică între cuvântul românesc și cele grecești se poate ușor explica, numai că oricare ar fi etimonul cuvântului nostru, trebuie înainte de toate să admitem metateza, iar derivarea lui *târfă* din *τρῶχος* mai prezintă și greutatea că aici am avea pe χ intervocalic trecut la *f*, câtă vreme dl Diculescu ne spune că grecescul χ trece în *g*, ca în *tragăn* din *τράχαλος* (p. 431).

Neputând accepta etimologiile propuse, credem că înțelesul primordial, în limba noastră, e cel întrebuițat la nuntă, și că ținând seama de accepțiunile de sens înrudite ale cuvintelor *târfă*, *tearfă* și *tearh*, trebuie să admitem că sânt derivațiuni ale aceleiași etimon, și anume al slavului *terhŭ*, glosat de Miklosich, *Etym. Wb.* 354, prin „Last“¹, care a trecut și în ung. *terh* (*teher*), tot cu înțelesul de „sarcină, bagaj, calabalc, care se poate încărcă pe ceva“, cum s'a păstrat și la noi în accepțiunea „terfele miresei“. Forma *tearh* și chiar și *tearfă* au putut intra în limba noastră prin filiațiune ungurească. În cazul acesta, am avea un

¹ Asupra etimonului slav mi-a atras atenția, în ședință, cu ocazia acestei comunicări, dl Drăganu.

dublet al lui *tărhat*, un împrumut vechiu și acesta. Cf. *Psalt.* a. 1651, ap. *Jahresber.* III, 181. Sânt interesante aceste cuvinte, întâiu pentru că ne prezintă formele duble cu *h* și cu *f*, întocmai ca *marhă* și *marfă*, iar în al doilea rând, pentru că *tearh* ne redă nominativul cuvântului unguresc: *terh*, forma originală a lui *teher*, iar *tărhat* acuzativul *terhet*, care, ca în orice limbă, e mai des întrebuițat decât nominativul.

vântură s. f.

Insemnează „bârna groasă de la sură (*Rev. Crit.* III, 172), care leagă cheile și pe care apoi se bat căpriorii“ (*Tara-Oltului*, III. Nr. 19—20) sau o parte a morii, despre care A. Banciu comunică din Săliște următoarele: „Coperișul morii e așezat pe caferi, care sânt încleștați la capătul de din jos lângă strașină în niște grinzi groase numite vanturi“. După Tiktin vanturile sânt bârnele așezate orizontal pe ziduri și pe care se razimă coperișul. Se mai zice și: *vânture* (*Rev. Crit.* I. c), *vântrodă* (Tiktin, com. Ittu), *vântortă* (Tiktin). Acesta, când e să dea etimologia, spune; compară ung. -dial. *vántrúd*. E adevărat că cuvântul acesta există în ungurește, dar e atestat numai din Săcele de lângă Brașov, și în ungurește nu i s'a putut explica originea. Cuvântul, ca mulți alți termeni de construcție, ne-a venit de la Sași. Subt formele: *wantrud*, *wandrud*, etc., e atestat acest cuvânt în documentele brașovenești dejă de la începutul secolului al 16-lea¹. Explicarea semantică dată în glosar corespunde în tocmai înțelesului care îl are cuvântul în limba noastră. Forma săsească corespunde unei forme literare *Wandrute*².

vergelă.

A se *vergelă* însemnează, în Sălagiu, „a se certă, a se sfădi, a se ciondrăni“³. E un interesant decalc după ung. *veszekedni*, pronunțat și *veszökedni*, care însemnează același lucru și a fost considerat, prin etimologie populară, ca un derivat al substantivului *vessző* „nuiă, vergea“, deci *veszökedni* „a se vergelă“.

C. Lacea.

¹ Cf. *Quellen zur Geschichte des Stadt Kronstadt*, vol. I, p. 229, 239, 228, etc, vol. II, p. 36, 38, etc. Cf. și glosarele, vol. I, p. 768—9, vol. II, 878.

² Cf. Grimm, *Etym. Wb. Bd.* 13, p. 1737.

³ Cf. Caba, *o. c.*, p. 92.